

Η αξιοπιστία της ΕΕ και οι υποσχέσεις σε Αλβανία και Βόρεια Μακεδονία για έναρξη συνομιλιών ένταξης

15/Οκτ/2019 11:57

Των **Nicholas Crawford** και **Azra Dizdar**

Οι υπουργοί από τα 28 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποφασίσουν εάν θα ξεκινήσουν συνομιλίες ένταξης με την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία στις 15 Οκτωβρίου, πριν από την Σύνοδο Κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Παρά την υποστήριξη από τους προέδρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, δεν είναι σίγουρο ότι όλα τα κράτη θα συμφωνήσουν να προχωρήσουν οι συνομιλίες. Η γαλλική κυβέρνηση είναι διστακτική για περαιτέρω διεύρυνση πριν να συμφωνηθούν οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις της ΕΕ, και η ολλανδική κυβέρνηση έχει δώσει την υποστήριξή της μόνο στη Βόρεια Μακεδονία. Αρκετές επιλογές υπάρχουν για την ΕΕ: Μπορεί να συμφωνήσει σε συνομιλίες ένταξης και με τις δύο χώρες, μπορεί να ξεκινήσει συνομιλίες μόνο με τη μία, ή μπορεί να αρνηθεί την έναρξη των συζητήσεων και με τις δύο χώρες.

Το χειρότερο αποτέλεσμα τόσο για την ΕΕ όσο και για τα Δυτικά Βαλκάνια είναι να μην προχωρήσουν οι συνομιλίες ένταξης. Η άρνηση των συνομιλιών και με τις δύο χώρες θα υπονόμει τις φιλοευρωπαϊκές τους κυβερνήσεις, θα απειλούσε την πρόοδο των φιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων στα ευρύτερα Δυτικά Βαλκάνια, θα έπληττε περαιτέρω την αξιοπιστία της ΕΕ αναφορικά με τη διεύρυνση και θα οδηγούσε τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων να στραφούν αλλού για βοήθεια.

Ανησυχία για την ένταξη

Υπάρχουν θεμιτές ανησυχίες για την είσοδο οποιασδήποτε από τις δύο χώρες στην ΕΕ. Η Αλβανία είναι στο μέσον μιας πολιτικής αναταραχής. Ο πρόεδρος Ilir Meta και ο πρωθυπουργός Edi Rama είναι "στα μαχαίρια": ο πρόεδρος έχει μπλοκάρει τις αναθέσεις του Rama σε κρίσιμες υπουργικές θέσεις και ο Rama ως απάντηση, έχει προσπαθήσει να τον θέσει υπό αμφισβήτηση. Από τον Φεβρουάριο, τα δύο μεγαλύτερα κόμματα της αντιπολίτευσης, το Δημοκρατικό Κόμμα και το Σοσιαλιστικό Κίνημα για την ένταξη (με επικεφαλής τη σύζυγο του Meta), έχουν μπούκοτάρει το κοινοβούλιο σε μια προσπάθεια να παραιτηθεί ο Rama και διοργάνωσαν σημαντικές διαμαρτυρίες.

Παρά τις ειλικρινείς προσπάθειες της κυβέρνησης Rama να καταπολεμήσει τη διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα -συμπεριλαμβανομένης της δώξης κορυφαίων υπουργών, αξιωματικών της αστυνομίας και δικαστών- παραμένουν σοβαρά προβλήματα, Η ΕΕ έχει επίσης ανησυχίες για την μείωση της ελευθερίας των ΜΜΕ στη χώρα.

ΗΕΕ φαίνεται συγκριτικά θετική απέναντι στην κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας. Ο πρωθυπουργός Zoran Zaev και η κυβέρνησή του υπό το κόμμα του Σοσιαλδημοκρατική Ένωση, έχουν προωθήσει κάποιες μεταρρυθμίσεις για να φέρουν την χώρα σε πιο στενή ευθυγράμμιση με την ΕΕ και διευθέτησαν με τη Συμφωνία των Πρεσπών, τη διαμάχη με την Ελλάδα για την ονομασία και την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας. Ωστόσο, οποιαδήποτε αλλαγή στην κυβέρνηση θα αποτελούσε αιτία ανησυχίας. Αν και το κύριο κόμμα της αντιπολίτευσης, το VMRO-DPMNE (το μεγαλύτερο κόμμα στο κοινοβούλιο της χώρας) είναι υπέρ της ένταξης στην ΕΕ, είναι βαθιά βυθισμένο σε πρόσφατα σκάνδαλα διαφθοράς και έχει δεχθεί πολιτική στήριξη από τη Ρωσία. Παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης Zaev να τη περιορίσει, η διαφθορά παραμένει ένα σοβαρό πρόβλημα. Τον Αύγουστο του 2019, ο ειδικός εισαγγελέας Katica Janeva συνελήφθη με τις κατηγορίες ότι δεχόταν δωροδοκίες με αντάλλαγμα ελαφρύτερες ποινές.

Επιπλέον, η περαιτέρω είσοδος στην ΕΕ χωρών των οποίων η φιλελεύθερη δημοκρατία δεν εφαρμόζεται επαρκώς και των οποίων οι οικονομίες είναι εμποτισμένες με κακές πρακτικές του παρελθόντος, έρχεται με κίνδυνο για τη συνοχή της. Ενώ αρχικά ήταν επιτυχημένες, διάφορες πιο πρόσφατες εισόδους στην ΕΕ, ιδιαίτερα της Ουγγαρίας, έχουν υπαναχωρήσει στις δεσμεύσεις τους απέναντι στις φιλελεύθερες αξίες και στους κανόνες διακυβέρνησης, και αυτό έχει προκαλέσει προβλήματα για την κατάλληλη λειτουργία της ΕΕ. Αυτή είναι μια θεμιτή ανησυχία όσον αφορά και στην Αλβανία και στη Βόρεια Μακεδονία.

Ωστόσο, η έναρξη συνομιλιών με τις δύο αυτές χώρες δεν σημαίνει ότι η ΕΕ δεν μπορεί πλέον να τις ενθαρρύνει να εφαρμόσουν μεταρρυθμίσεις ή να αντιμετωπίσει τη διαφθορά. Οι διαπραγματεύσεις θα διαρκέσουν αρκετά χρόνια και η πρόσβαση στην ΕΕ θα εξαρτηθεί από το να προχωρήσει κάθε χώρα σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις και να ευθυγραμμιστεί με τους κανόνες της ΕΕ και να αναπτύξει την ικανότητα εφαρμογής τους. Ακόμη και μετά την ένταξη, οι ευκαιρίες παραμένουν για να ασκηθούν πιέσεις για περαιτέρω βελτιώσεις στη διακυβέρνηση: το 2008, η ΕΕ παρακράτησε περί τα 800 εκατ. Ευρώ κεφαλαίων που προοριζόταν από τη Βουλγαρία, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το οργανωμένο έγκλημα.

Κίνδυνος απόρριψης των συνομιλιών

Εάν η ΕΕ αρνηθεί να ανοίξει συνομιλίες ένταξης με τη Βόρεια Μακεδονία, η αξιοπιστία της κυβέρνησης Zaev θα δεχθεί ένα ισχυρό πλήγμα. Η ολοκλήρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών ήταν ένα σημαντικό ρίσκο για το κόμμα του, καθώς η πλειοψηφία του πληθυσμού ήταν εναντίον της συμφωνίας. Ήταν αποδεκτή μόνο στη βάση του ότι θα ακολουθούσαν συνομιλίες ένταξης στην ΕΕ. Μια καθυστέρηση στις συζητήσεις θα τροφοδοτούσε ακόμη περισσότερο την απογοήτευση για την επιδίωξη του στόχου ένταξης στην ΕΕ. Ο πρωθυπουργός Rama θα δεχόταν επίσης ένα εκλογικό πλήγμα στην Αλβανία εάν αναβαλλόταν οι συζητήσεις ένταξης στην ΕΕ. Η προοπτική

εναλλακτικών κυβερνήσεων σε κάθε μία από τις δύο χώρες, θα πρέπει να δώσει στην ΕΕ δυνατότητα να σκεφτεί.

Υπάρχει επιπλέον ένας μεγαλύτερος κίνδυνος υπονόμησης των κινήτρων για οποιαδήποτε χώρα των Δυτικών Βαλκανίων να συνεχίσει με τις φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις. Η προοπτική της ένταξης στην ΕΕ και οι προσπάθειες για την συμμόρφωση με τις συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης της ΕΕ και το κοινοτικό κεκτημένο, είναι το επίκεντρο της πολιτικής ζωής των κρατών των Δυτικών Βαλκανίων. Το πρωταρχικό κίνητρο για την εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων, παρά τα κεκτημένα συμφέροντα, είναι η πραγματική προοπτική ένταξης στην ΕΕ. Η Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία έχουν θέσει σε εφαρμογή τις μεταρρυθμίσεις που τους ζητήθηκαν, αλλά εάν τα κράτη-μέλη της ΕΕ αναβάλλουν τις συζητήσεις ή φανεί ότι δεν έχουν κανένα πραγματικό ενδιαφέρον για τη διεύρυνση, τότε θα έχουν δικαιολογημένους λόγους να αμφισβητήσουν το κατά πόσο έχει νόημα να επιδιωχθούν αυτές οι μεταρρυθμίσεις, που έχουν πολιτικό κόστος.

Μια άρνηση των συνομιλιών ένταξης θα έπληττε περαιτέρω την αξιοπιστία της ΕΕ στα μάτια των ανατολικών της γειτόνων. Υπάρχει ήδη σκεπτικισμός για την πολιτική διάθεση της ΕΕ στην περαιτέρω διεύρυνση, αλλά έχει θέσει αναγκαίες και επαρκείς προϋποθέσεις για την έναρξη των ενταξιακών συνομιλιών. Εάν η ΕΕ θέλει την εμπιστοσύνη τους, πρέπει να τιμήσει τους όρους αυτούς, στο βαθμό που οι υποψήφιοι χώρες τους ικανοποιούν. Με την παραδοχή της Κομισιόν, η Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις.

Τα κράτη των Δυτικών Βαλκανίων ήδη λαμβάνουν στήριξη και επενδύσεις από τη Ρωσία, την Κίνα, την Τουρκία και τα κράτη του Κόλπου. Σε κάποιο βαθμό χρησιμοποιούν αυτούς τους παράγοντες ως μοχλούς πίεσης έναντι της ΕΕ. Αλλά η μικρή προοπτική ένταξης στην ΕΕ θα μπορούσε να ενθαρρύνει τα Δυτικά Βαλκάνια να πλησιάσουν περαιτέρω αυτές τις ανελεύθερες δυνάμεις. Για πολλούς, η προοπτική της ένταξης στην πρωτοβουλία της Κίνας Belt and Road, προσφέρει μια εναλλακτική του να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση και τεχνική βοήθεια την οποία χρειάζονται για τις πολύ απαραίτητες επενδύσεις σε υποδομές, καθώς και καλύτερη πρόσβαση στις νέες αγορές. Καθώς βρίσκεται μεταξύ του υπό κινεζική εκμίσθωση λιμάνι του Πειραιά και των κινεζικής κατασκευής σιδηροδρόμων στη Σερβία, η Βόρεια Μακεδονία έχει ήδη δεχθεί στήριξη από την Κίνα και αποτελεί πιθανό στόχο για περαιτέρω κινεζικά κεφάλαια.

Μια σημαντική απόφαση

Η περαιτέρω διεύρυνση παρουσιάζει κινδύνους για τη συνοχή της ΕΕ και υπάρχουν θεμιτές ανησυχίες για το πόσο θα διαρκέσουν οι προσπάθειες και της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας, να ευθυγραμμιστεί με τους ευρωπαϊκούς κανόνες. Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι δυνατό για την ΕΕ να μετριάσει αυτά τα ζητήματα τα οποία πρέπει σε κάθε περίπτωση, να είναι αντίθετα στους μεγαλύτερους κινδύνους άρνησης της έναρξης των συνομιλιών ένταξης. Η αξιοπιστία της ΕΕ στα Δυτικά Βαλκάνια διακυβεύεται, όπως και η επιρροή της.

Πιοάμεσα, η απόφαση θα επηρεάσει την πολιτική μοίρα των κυβερνήσεων και των δύο χωρών. Η απόφαση για την έναρξη συζητήσεων και με τις δύο βαλκανικές χώρες θα πρέπει να ενθαρρύνει τη

συνέχιση της σύγκλισης με την ευρωπαϊκή φιλελεύθερη τάξη. Η έναρξη συνομιλιών μόνο με τη Βόρεια Μακεδονία θα διατηρούσε τουλάχιστον το momentum στην περιοχή για την ένταξη στην ΕΕ. Ωστόσο, η άρνηση των ενταξιακών συνομιλιών και στις δύο χώρες, θα αποτελούσε σοβαρό ρίσκο για την ΕΕ και για τις μελλοντικές υποψήφιες χώρες.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://www.iiss.org/blogs/analysis/2019/10/csdp-eu-accession-talks>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)